

KARTA PRZEDMIOTU

Nazwa przedmiotu: Meandry wolności (F-FMW-21L (fakultet))

Nazwa w języku polskim:

Nazwa w jęz. angielskim: Meanders of freedom

Dane dotyczące przedmiotu:

Jednostka oferująca przedmiot: Wydział Filozofii i Socjologii

Przedmiot dla jednostki: Wydział Filozofii i Socjologii

Cykl dydaktyczny: Semestr letni 2020/2021

Koordinator przedmiotu cyklu: dr Krzysztof Rojek

Domyślny typ protokołu dla przedmiotu:

Zaliczenie na ocenę

Język wykładowy:

polski

Strona WWW:

http://--

Opis:

Celem fakultetu jest omówienie znanych – językowych, ontologicznych i aksjologicznych – aporii wolności. Po historycznym wprowadzeniu do problematyki (obejmującym m.in. filozofię wolności B. Spinozy czy I. Kanta) obszar rozważań będzie zawężony do wybranych współczesnych teorii wolności (m.in. T. Nagela, H.G. Frankfurta, J.M. Fischera, M. Ravizy, N. Hartmanna, R.H. Kane'a, czy J.P. Sartre'a) w szczególności z pogranicza ontologii i aksjologii. Problematyka przedmiotu obejmować będzie wolność jako pojęcie, jako kategorię ontologiczną oraz jako wartość autoteliczną i instrumentalną. Przedstawione zostaną także klasyczne antynomie związane z pojmowaniem wolności oraz propozycje ich rozwiązania na gruncie filozoficznym i interdyscyplinarnym.

Literatura:

W ramach fakultetu pojawią się odniesienia do m.in. następujących publikacji:

-Arystoteles, Etyka Eudemejska, [w:] tenże, Dzieła wszystkie, t. 5, PWN, Warszawa 1996.

-Balaguer M., Free Will as an Open Scientific Problem, MIT Press, Cambridge 2010.

-Bremer J., Czy wolna wola jest wolna? Kompatybilizm na tle badań interdyscyplinarnych, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013.

-Doyle B., Free Will: The Scandal in Philosophy, I-Phi Press, Cambridge 2011.

-Hartmann N., Ethics, t. II (Moral Values), tłum. S. Coit, George Allen & Unwin LTD i The Macmillan Company, Nowy York i Londyn 1951.

-Fischer J.M. i in., Four Views on Free Will, Wiley-Blackwell, Oxford 2007.

-Frankfurt H.G. Alternatywne możliwości i odpowiedzialność moralna, [w:] Filozofia moralności. Postanowienie i odpowiedzialność moralna, red. J. Hołówka, tłum. J. Nowotniak, Warszawa 1997, s. 163–174.

-Galarowicz J., W drodze do etyki odpowiedzialności, t. 1, Fenomenologiczna etyka wartości (Max Scheler – Nicolai Hartmann – Dietrich von Hildebrand), Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 1997.

-Galewicz W., N. Hartmann, Wydawnictwo Wiedza Powszechna, Warszawa 1987.

-Gut P., Spinozjańska koncepcja wolności jako działania rozumnego, zgodnego z naturą i cnotliwego, „Roczniki filozoficzne” 2010, t. 58, nr 1, <https://philpapers.org/rec/GUTSKW> [dostęp: 1.10.2018], s. 51-70.

-Hartmann N., Ethics, t. III (Moral Freedom), tłum. S. Coit, George Allen & Unwin LTD i The Macmillan Company, Nowy York i Londyn 1951.

-Hartmann N., Nowe drogi ontologii, tłum. L. Kopciuch i A. Mordka, Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1998.

-Hartmann N., Zarys metafizyki poznania, tłum. E. Drzazgowska, P. Piszczatowski, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2007.

-Hayek F.A. von, Konstytucja wolności, tłum. J. Stawiński, PWN, Warszawa 2007 (wprowadzenie).

-Honderich T., Determinism as True, Both Compatibilism and Incompatibilism as False, and the Real Problem [w:] The Oxford Handbook of Free Will, red. R. Kane, Oxford University Press, Oxford–Nowy York 2002.

-James W., Dylemat determinizmu, [w:] tenże, Pragmatyzm z dołączeniem wykładu Dylemat determinizmu tegoż autora, oraz szkiców W. James i Pragmatyzm przez tłumacza, red. H. Goldberg, tłum. W.M. Kozłowski, Skład główny w księgarni E. Wende i S-ka (T. Hiż i A. Turkuł), Warszawa 1911, s. 169–207.

-Kane R.H., A Contemporary Introduction to Free Will, Oxford University Press, New York-Oxford 2005.

-Kane R.H., Free Will and Values, Wydawnictwo State University of New York, Albany 1985.

-Kopciuch L., Wolność a wartości. Max Scheler, Nicolai Hartmann, Dietrich von Hildebrand, Hans Reiner, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2010.

-Libet B., Do We Have Free Will?, „Journal of Consciousness Studies” 1999, vol. 6, nr 8–9, <https://philpapers.org/rec/LIBDWH> [dostęp: 12.10.2018], s. 47–57.

-Niemczuk A., Wolność a wartość, „Annales UMCS” 1996/1997, Sectio I, nr. XXI i XXII, Wydawnictwo UMCS, Lublin.

-Niemczuk A., Wartość wolności, czyli antynomie podmiotowości, [w:] Człowiek i jego pojęcie, red. A.L. Zachariasz, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2011.

-Noras A.J., Nicolaia Hartmanna koncepcja wolności woli, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1998, https://sbc.org.pl/Content/67092/nicolaia_hartmanna.pdf [dostęp: 2.07. 2018].

-Sartre J.P., Byt i nicość, tłum. J. Kielbasa, P. Mróz i in., Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2007, <https://pl.scribd.com/document/>

USOSweb: Szczegóły przedmiotu: F-FMW-21L(fakultet), w cyklu: 20/21L, jednostka dawcy: <brak>, grupa przedm.: <brak>

19194003/Sartre-Byt-i-nico%C5%9B%C4%87# [dostęp: 13.03.2017].

-Sartre J.P., Egzystencjalizm jest humanizmem, tłum. J. Krajewski, Wydawnictwo Muza, Warszawa 1998.

-Spinoza B., Etyka w porządku geometrycznym dowiedziona, tłum. I. Myślicki, PWN 2008.

-Studia nad filozofią Nicolaia Hartmanna wraz z bibliografią polskich przekładów i opracowań po roku 1945, red. Leszek Kopciuch, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2013.

-The Oxford Handbook of Free Will, red. R. Kane, Oxford University Press, Oxford-New York, 2002

-Zwoliński Z., Byt i wartość u Nicolaia Hartmanna, PWN, Warszawa 1974.

Efekty kształcenia:

Wiedza:

W1. Student ma wiedzę z zakresu terminologii filozoficznej związanej z problematyką wolności i wolnej woli, a także stosuje tę terminologię do rozwiązywania złożonych problemów natury teoretycznej, praktycznej i interdyscyplinarnej

Filozofia I st.: K_W02

Filozofia II st.: K_W03

Kreatywność społeczna: K_W01

W2. Student zna zagadnienia związane z kształtowaniem się i historyczną zmiennością filozoficznej idei wolności.

Filozofia I st.: K_W04

Filozofia II st.: K_W05

Kreatywność społeczna: K_W02

Umiejętności:

U1. Student potrafi rozpoznawać konteksty, problemy oraz dylematy współczesnej cywilizacji w kontekście problemu wolności i moralnej odpowiedzialności. Potrafi również samodzielnie dokonać ich analizy.

Filozofia I st.: K_U08

Filozofia II st.: K_U01

Kreatywność społeczna: K_U01

U2. Student potrafi argumentować za istotnością dociekań nad kategorią wolności w perspektywie badań filozoficznych i dociekań kulturowych.

Filozofia I st.: K_U04

Filozofia II st.: K_U04

Kreatywność społeczna: K_U04

Kompetencje społeczne:

K1. Student uświadamiania sobie i innym europejskie dziedzictwo kulturowe, szczególnie w sferze dorobku filozoficznych prac badawczych poświęconych zagadnieniu wolności

Filozofia I st.: K_K02

Filozofia I st.: K_K02

Kreatywność społeczna: K_K02

Godzinowe ekwiwalenty punktów ECTS

Godziny kontaktowe (z udziałem nauczyciela akademickiego)

Konwersatorium 30h, 1 ECTS

Konsultacje i zaliczenie 3h

Łączna liczba godzin z udziałem nauczyciela akademickiego 33h

Liczba punktów ECTS z udziałem nauczyciela akademickiego 1,1

Godziny nie kontaktowe (praca własna studenta)

Studiowanie literatury 30

Przygotowanie się do zaliczenia 27

Łączna liczba godzin niekontaktowych 57

Liczba punktów ECTS za godziny nie kontaktowe 1,9

Sumaryczna liczba punktów ECTS 3

Sposób weryfikacji efektów kształcenia

W1, dyskusja, końcowe zaliczenie pisemne
W2, dyskusja, końcowe zaliczenie pisemne
U1, dyskusja
U2, dyskusja
K1, dyskusja

Wymagania wstępne

Brak

Dane dotyczące przedmiotu cyklu:**Domyślny typ protokołu dla przedmiotu cyklu:**

Zaliczenie na ocenę

Szczegóły zajęć i grup

Konwersatorium (30 godzin)

Literatura:

W ramach fakultetu pojawią się odniesienia do m.in. następujących publikacji:

- Arystoteles, *Etyka Eudemejska*, [w:] *tenże, Dzieła wszystkie*, t. 5, PWN, Warszawa 1996.
- Balaguer M., *Free Will as an Open Scientific Problem*, MIT Press, Cambridge 2010.
- Bremer J., *Czy wolna wola jest wolna? Kompatybilizm na tle badań interdyscyplinarnych*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2013.
- Doyle B., *Free Will: The Scandal in Philosophy*, I-Phi Press, Cambridge 2011.
- Hartmann N., *Ethics*, t. II (Moral Values), tłum. S. Coit, George Allen & Unwin LTD i The Macmillan Company, Nowy York i Londyn 1951.
- Fischer J.M. i in., *Four Views on Free Will*, Wiley-Blackwell, Oxford 2007.
- Frankfurt H.G. *Alternatywne możliwości i odpowiedzialność moralna*, [w:] *Filozofia moralności. Postanowienie i odpowiedzialność moralna*, red. J. Hołówka, tłum. J. Nowotniak, Warszawa 1997, s. 163–174.
- Galarowicz J., *W drodze do etyki odpowiedzialności*, t. 1, *Fenomenologiczna etyka wartości (Max Scheler – Nicolai Hartmann – Dietrich von Hildebrand)*, Wydawnictwo Naukowe Papieskiej Akademii Teologicznej, Kraków 1997.
- Galewicz W., *N. Hartmann*, Wydawnictwo Wiedza Powszechna, Warszawa 1987.
- Gut P., *Spinozjańska koncepcja wolności jako działania rozumnego, zgodnego z naturą i cnotliwego*, „*Roczniki filozoficzne*” 2010, t. 58, nr 1, <https://philpapers.org/rec/GUTSKW> [dostęp: 1.10.2018], s. 51-70.
- Hartmann N., *Ethics*, t. III (Moral Freedom), tłum. S. Coit, George Allen & Unwin LTD i The Macmillan Company, Nowy York i Londyn 1951.
- Hartmann N., *Nowe drogi ontologii*, tłum. L. Kopciuch i A. Mordka, Wydawnictwo Rolewski, Toruń 1998.
- Hartmann N., *Zarys metafizyki poznania*, tłum. E. Drzazgowska, P. Piszczatowski, Wydawnictwo IFiS PAN, Warszawa 2007.
- Hayek F.A. von, *Konstytucja wolności*, tłum. J. Stawiński, PWN, Warszawa 2007 (wprowadzenie).
- Honderich T., *Determinism as True, Both Compatibilism and Incompatibilism as False, and the Real Problem* [w:] *The Oxford Handbook of Free Will*, red. R. Kane, Oxford University Press, Oxford–Nowy York 2002.
- James W., *Dylemat determinizmu*, [w:] *tenże, Pragmatyzm z dołączeniem wykładu Dylemat determinizmu tegoż autora, oraz szkiców W. James i Pragmatyzm przez tłumacza*, red. H. Goldberg, tłum. W.M. Kozłowski, Skład główny w księgarni E. Wende i S-ka (T. Hiż i A. Turkuł), Warszawa 1911, s. 169–207.
- Kane R.H., *A Contemporary Introduction to Free Will*, Oxford University Press, New York-Oxford 2005.
- Kane R.H., *Free Will and Values*, Wydawnictwo State University of New York, Albany 1985.
- Kopciuch L., *Wolność a wartości. Max Scheler, Nicolai Hartmann, Dietrich von Hildebrand, Hans Reiner*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2010.
- Libet B., *Do We Have Free Will?*, „*Journal of Consciousness Studies*” 1999, vol. 6, nr 8–9, <https://philpapers.org/rec/LIBDWH> [dostęp: 12.10.2018], s. 47–57.
- Niemczuk A., *Wolność a wartość*, „*Annales UMCS*” 1996/1997, Sectio I, nr. XXI i XXII, Wydawnictwo UMCS, Lublin.
- Niemczuk A., *Wartość wolności, czyli antynomie podmiotowości*, [w:] *Człowiek i jego pojęcie*, red. A.L. Zachariasz, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2011.
- Noras A.J., *Nicolaia Hartmanna koncepcja wolności woli*, Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego, Katowice 1998, https://sbc.org.pl/Content/67092/nicolaia_hartmanna.pdf [dostęp: 2.07. 2018].
- Sartre J.P., *Byt i nicość*, tłum. J. Kielbasa, P. Mróz i in., Wydawnictwo Zielona Sowa, Kraków 2007, <https://pl.scribd.com/document/19194003/Sartre-Byt-i-nico%C5%9B%C4%87#> [dostęp: 13.03.2017].
- Sartre J.P., *Egzystencjalizm jest humanizmem*, tłum. J. Krajewski, Wydawnictwo Muza, Warszawa 1998.
- Spinoza B., *Etyka w porządku geometrycznym dowiedziona*, tłum. I. Myślicki, PWN 2008.
- Studia nad filozofią Nicolaia Hartmanna wraz z bibliografią polskich przekładów i opracowań po roku 1945*, red. Leszek Kopciuch, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2013.
- The Oxford Handbook of Free Will*, red. R. Kane, Oxford University Press, Oxford-New York, 2002
- Zwoliński Z., *Byt i wartość u Nicolaia Hartmanna*, PWN, Warszawa 1974.

Efekty kształcenia:

Wiedza:

W1. Student ma wiedzę z zakresu terminologii filozoficznej związanej z problematyką wolności i wolnej woli, a także stosuje tę terminologię do rozwiązywania złożonych problemów natury teoretycznej, praktycznej i interdyscyplinarnej

Filozofia I st.: K_W02

Filozofia II st.: K_W03

Kreatywność społeczna: K_W01

W2. Student zna zagadnienia związane z kształtowaniem się i historyczną zmiennością filozoficznej idei wolności.

Filozofia I st.: K_W04

Filozofia II st.: K_W05

Kreatywność społeczna: K_W02

Umiejętności:

U1. Student potrafi rozpoznawać konteksty, problemy oraz dylematy współczesnej cywilizacji w kontekście problemu wolności i moralnej odpowiedzialności. Potrafi również samodzielnie dokonać ich analizy.

Filozofia I st.: K_U08

Filozofia II st.: K_U01

Kreatywność społeczna: K_U01

U2. Student potrafi argumentować za istotnością dociekań nad kategorią wolności w perspektywie badań filozoficznych i dociekań kulturowych.

Filozofia I st.: K_U04

Filozofia II st.: K_U04

Kreatywność społeczna: K_U04

Kompetencje społeczne:

K1. Student uświadamiania sobie i innym europejskie dziedzictwo kulturowe, szczególnie w sferze dorobku filozoficznych prac badawczych poświęconych zagadnieniu wolności

Filozofia I st.: K_K02

Filozofia I st.: K_K02

Kreatywność społeczna: K_K02

Metody i kryteria oceniania:

Dyskusja, ocena aktywności studenta i jakości jego argumentacji, końcowe zaliczenie pisemne.

Zakres tematów zajęć:

Fakultet obejmować będzie następujący zakres zagadnień:

1. Wprowadzenie do tytułowej problematyki;
2. Meandry językowe – niezmienna trudność ze zdefiniowaniem wolności;
3. Meandry historyczne – nowożytne i współczesne próby wyjaśnienia fenomenu wolności oraz antyczne podstawy sporu wolności z determinizmem przyrodniczym;
4. Meandry ontologiczne – współczesne ramy sporu wolności i determinizmu oraz próba ontologicznej systematyzacji koncepcji wolności (powszechna kategoryzacja modeli wolnej woli autorstwa R.H. Kane'a w kontekście taksonomii przedstawionej przez R. Doyle'a). Wybrane współczesne ontologiczne koncepcje wolności i wolnej woli i związane z nimi aporie;
5. Meandry aksjologiczne – sukcesywna analiza antynomii wolności przeprowadzona przez N. Hartmanna na podstawie filozofii wolności I. Kanta.
6. Podsumowanie: aporetyczność wolności w kontekście wyzwań współczesności (relacja wolności z etyką i kwestią moralnej odpowiedzialności za czyn).

Metody dydaktyczne:

Wykład informacyjny, wykład problemowy, wykład konwersatoryjny, dyskusja, burza mózgów.

Uwagi

Student powinien mieć dostęp do aplikacji MS Teams lub platformy Wirtualny Kampus oraz posiadać urządzenie, które umożliwia aktywne uczestnictwo w zajęciach zdalnych w czasie synchronicznym.

Sposób weryfikacji efektów kształcenia

W1, dyskusja, końcowe zaliczenie pisemne

W2, dyskusja, końcowe zaliczenie pisemne

U1, dyskusja

U2, dyskusja

K1, dyskusja

Dane grup zajęciowych

Grupa numer 27

Prowadzący grupy:

dr Krzysztof Rojek

Przynależność do grup przedmiotów w cyklach:

Opis grupy przedmiotów	Cykl pocz.	Cykl kon.
Fakultety IF ogólne sem. letni 2020/21 (FLZ-LS-FG-21L)	20/21L	